

Streszczenie

Niniejsza praca stanowi analizę różnych międzynarodowych instrumentów ochrony praw ludności rdzennej (tubylczej/plemiennej) w Afryce w obliczu działalności korporacji transnarodowych (TNC). Celem dysertacji jest wykazanie, że system ochrony praw człowieka w Afryce ma potencjał skutecznej ochrony praw ludności rdzennej w Afryce, jeśli zostanie odpowiednio wzmocniony przez narzędzie interpretacyjne jakim jest „afrykańskie podejście do prawa międzynarodowego” – AAIL. Główną hipotezą jest zatem to, że powszechne prawo międzynarodowe jest skuteczne w ochronie praw rdzennej ludności w Afryce przed działaniami TNC. Istnieje zatem potrzeba uzupełnienia go o innowacyjne normy prawne i zmiany w ramach afrykańskiej ochrony praw człowieka, prawie ochrony środowiska i systemów prawa inwestycyjnego w celu skuteczniejszej ochrony rdzennej ludności Afryki. Taka sytuacja stwarza konieczność włączenia perspektywy afrykańskiej do międzynarodowej ochrony praw człowieka w celu wzmocnienia powszechnego prawa międzynarodowego w omawianym zakresie.

Autor dokonuje porównania prawa międzynarodowego publicznego w zakresie ochrony praw człowieka, prawa ochrony środowiska oraz prawa inwestycyjnego z rozwiązaniami przyjętymi na forum Unii Afrykańskiej (UA) w celu ustalenia, w jaki sposób różne reżimy w Afryce mogą uzupełniać istniejące powszechne prawo międzynarodowe w zakresie ochrony praw ludności rdzennej w Afryce. Praca zawiera także odniesienia do innych regionalnych systemów praw człowieka, w tym do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Międzyamerykańskiego Trybunału Praw Człowieka, zwłaszcza w odniesieniu do praw przysługujących ludom tubylczym. Każda z trzech części dysertacji odnosi się do różnych linii badawczych tezy. Część pierwsza poświęcona jest konceptualizacji rdzennej ludności i TNC. W części drugiej Autor analizuje niektóre prawa ludności rdzennej i obowiązki państw oraz zagadnienie odpowiedzialności przedsiębiorstw w zakresie biznesu i praw człowieka. W części trzeciej analizuje różne afrykańskie prawo regionalne z zakresu praw człowieka, ochrony środowiska i prawa inwestycyjnego.

W opinii Autora z powodów nieskuteczności prawa międzynarodowego w ochronie praw ludności rdzennej w Afryce jest wykluczenie specyfiki Afryki i jej dorobku z dyskursu ogólnego prawa międzynarodowego. Na podstawie obszernej analizy afrykańskiego prawa człowieka, prawa ochrony środowiska i prawa inwestycyjnego, niniejsza praca wskazuje te normy, które są zdolne do skutecznej ochrony ludności rdzennej w Afryce przed naruszeniami popełnianymi przez TNC. Aby to osiągnąć, w pracy poruszono siedem głównych zagadnień: (1) czy istnieją ludności rdzenne w Afryce i jak powinny być identyfikowane (2) jaki jest

charakter i zasady działania TNC działających w Afryce (3) czy ludy rdzenne mają prawa w świetle prawa międzynarodowego (4) jakie są źródła zobowiązań państw wobec ludności rdzennej w Afryce i czy te zobowiązania są skuteczne (5) jakie są obowiązki TNC i czy uniwersalny system praw człowieka jest w stanie zmusić TNC do ochrony ludności rdzennej w Afryce (6) jakie są afrykańskie osiągnięcia w ochronie praw ludności rdzennej w Afryce i czy są one w stanie skutecznie chronić ludność rdzenną na kontynencie (7) jaka rola interpretacyjna może być pełniona przez AAIL w interpretacji praw ludności rdzennej i jak można ją udoskonalić jako skuteczne narzędzie ochrony praw. Główny wkład pracy w międzynarodowy dyskurs opiera się na jednym centralnym argumencie - że AAIL służy jako narzędzie interpretacyjne wspomagające organy sądowe UA w promowaniu norm afrykańskich i adaptacji norm prawa międzynarodowego, które powstały w czasach kolonializmu.